

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdajo opoldne, večerno izdajo pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izdajnimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h ali gl. 1-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.
Neplačanih pisem ne sprejema ne uredništvo ne upravništvo.

Oglasi in poslanice
se računajo po pet- in šest- vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gl. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet- in šest- vrst.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

„Trgovsko-obrtna zadruga“ in zloba naših klerikalcev.

Ta prekrasni zavod je delo dr. Tuma. Ker pa ima pred seboj krasno bodočnost, kajti ni kmalu denarnega zavoda, ki bi ponujal vsem deležnikom in hranilničarjem toliko ugodnosti in tako velikega jamstva, zato hoče klerikalce kar vrag obsesti od nevoščljivosti in zlobne skodoželjnosti. Kdor je količkaj vešč denarnim poslom in pregleda mesečna poročila te zadruge, uvidi takoj, da hranilne vloge niso nikjer tako zavarovane kakor baš tu. Nikjer niso garancijski zalogi večji nego skupna svota hranilnih vlog, kakor je baš pri naši zadruzi. Zato je za nalaganje denarja varnejša nego „Mont“ in katerikoli drug zavod daleč okrog. — Kar se tiče pa predujmov, je postopalo ravnateljstvo 21 članov tako previdno, da je varnost posojil zagotovljena v najvišji meri po vseh pravih, ki veljajo za take denarne posle. — Reservni zalog raste tako krasno, da bo ta zavod že v 10 letih največja dobrota za vse Slovence na deželi, še posebej pa v Gorici. — Ta zavod nam sosedje zavidajo.

Umevno je samo po sebi, da si je postavil dr. Tuma s tem zavodom največji spomenik. Ko bodo naši potomci uživali neizmerno dobroto iz „Trgovsko-obrtna zadruge“, se bo hvaležno in spoštljivo imenovalo Tumovo ime.

Klerikalci so kar besni radi tako krasnih uspehov in zastran toli krasne bodočnosti tega zavoda. Ker pa hočejo dr. Tuma vsestranski uničiti, ker je napoti klerikalnim sleparjem našega ljudstva, zato naj vrag vzame tudi to zadruge, da le ne bo imel dr. Tuma v narodu nikake zaslombe če mogoče, da bi ga celo preklinjali

Odtod vsi infamni napadi na ta prekrasni denarni zavod! Odtod vse laži, vsa sumnjenja, vsa obrekovanja s pravo farsko brezobraznostjo, ki dela, žal, pa vsemu duhovskemu stanu sramoto in ga ponižuje v očeh vsega naroda. — Mi ne moremo nič za to, ako pade žalostna senca tudi na vse časti vredno duhovščino; naj zahvali za to le one izmečke, katere ljudstvo s farji počaštuje!

„Prim. List“ od 18. t. m. se je zopet ostro zaletel v ta vrli denarni zavod! Z drznostjo, ki nima para, je ponovil laž, da je zadruge prišla v roke dolžnikov na police, da je predsednik nezmožen, a „pravi gospodar z našim denarjem“ je dolžnik na police (torej ne 21 ravnatelj? !), da je tu tursko gospodarstvo, — in naposled svari pred neomejenim jamstvom, češ, ako bi Gorup izterjal menice, bi utegnil peti boben posestnikom itd. itd.

In kaj je dalo povod tako nesramnemu napadu in obrekovanju od strani teh naših zbesnelih dervisev? Evo:

Na obnem zboru 11. marca je bilo na novo izvoljenih — osem članov ravnateljstva, a 13 jih je ostalo od prej, ker v tem zavodu se vrše le dopolnilne volitve redno po eno tretjino vsako leto. Ostalo je torej 13 članov ravnateljstva pravilno vpisanih v trgovski register, a 8 jih je bilo treba novo vpisati.

Ta vpis se je hotel tudi takoj izvršiti po dosednji navadi in praksi. V prejšnjih letih sta overovala podpise novih članov dva stara, ki sta registrovana že od prej. To je prihranilo sitnosti in stroške z notarjem. Sodnija je do letos sprejemala take vloge in brez obotavljanja registrovala nove člane ravnateljstva. Letos pa je prvič odklonila vpis in zahtevala overovljenje podpisov pred c. kr. notarjem.

Predsedništvo je hotelo dognati to sporno vprašanje do konca in se je pritožilo najprej v Trst in potem na Dunaj, ali brez uspeha. Zdaj vsaj vemo, da dosedanja praksa v resnici ne velja več in da je treba vse podpise overoviti pred c. kr. notarjem. — Osmerica enoglasno izvoljenih članov je ostala torej neregistrovana.

To je ves goli faktum!

Mi vprašamo zdaj vsakega poštenjaka: Kakšen upliv ima ta formalnost na poslovanje zadruge? Ali je ravnateljstvo zato manj vestno vršilo svojo nalogo? Naj se oglasi kdo s tako lopovščino! — Ravnateljstvo 21 uglednih mož je torej vestno vršilo prevzeto nalogo in ni nikdar niti pomisljalo na to, da 8 članov ni še registrovanih, — kajti vse poslovanje je pravilno tudi pred zakonom, ker 13 članov je že registrovanih in so glasom sejnih zapisnikov

veljavni vsi sklepi brez ozira na nove člane. Vse listine, vse menice itd. so podpisovali le registrovani člani; v predsedništvu so le stari člani. S pravnega stališča je torej vse pravilno! Na notranje poslovanje pa nima nikakega vpliva okolnost, je-li so novi člani registrovani ali ne.

Predsedstvo je tudi že davno potrebno ukrenilo, da se reč spravi na čisto, namreč, da se osmerica še enkrat voli na izrednem obnem zboru, ki se bo pečal tudi z neohodno potrebo — premembo pravil. Tekom treh let je namreč praksa pokazala, da je potreba v pravih marsikaj premeniti, ker ne odgovarja potrebam našega ljudstva — in ker imamo baš v teh klerikalnih lopovščinah najboljši dokaz, kako nevarno je ukreniti karkoli, kar se popolnoma ne strinja s pravili. Prof. Jaka Čebular pridno študira pravila in skrbno brska, kje bi zasledil kaj, kar se ni storilo po besedilu v pravih. V obče pa se nekatere določbe morajo premeniti!

Po §. 21. mora biti navzočih dve tretjini članov, to je priti jih bo moralo okoli 1200 — reči tisoč dve sto bodisi osebno ali s pooblastili, osebno pa najmanj 120, ker nad 10 glasov ne sme imet' nikdo.

Zadnja odločba z Dunaja je bila vročena početkom julija. Takrat so bile v zadruzi počitnice, ki so se pač zavlekile; na to so bile priprave za dohod cesarja itd. Ali vkljub temu so se razposlali pooblastila, da se zagotovi sklepčnost. Na tej pripravi se danes dela — in občni zbor ni daleč. Ravnateljstvu se prav nič ne mudi, ker je 13 članov registrovanih in so vsi sklepi pravilni. Nikjer ni rečeno, kdaj mora biti izredni občni zbor. Saj je dr. Gregorčič tudi še predsednik „Sloge“, pa je jeden občni zbor kar zaspal.

Taka je resnica! Kar je „Prim. List“ naklobasal v svoji brezmejni farski zlobnosti — ni vredno daljšega odgovora. S temi stvarnimi podatki je laž po vrednosti zavrnjena.

Narod naš pa vidi zopet in zopet, s kakšno zlobno bando se je boriti nam naprednjakom, z bando, ki ničesa ne zida, pač pa vse podira, kar ne služi farski svojati — v nečast vsej duhovščini in katoliški cerkvi ne na korist.

DOPISI.

Iz Črnlč. (O shodu „Sloge“.) — Iz Oseka smo bili doznali, da priredi v nedeljo v županovi veži oseški gospod, bodoči lepi pater pri Salezijcih, in družbi z župnikom-županom Grčo in tretjeradnikom nekdanjim dež. poslanecem Faganelom klerikalni shodič v naši zavedni vasi. Verjeli nismo nikdar, da bode ta klerikalna trojica toliko nesramna, da pride pripravljat naše ljudi za svoje gospodoželjne in klerikalne namene. Že pri jutranji masi je naš „Tone“ grmel in divjal proti dr. Tavčarju in liberalcem, kateri bodo v najbližji bodočnosti podirali cerkve, zgali duhovnike, i. dr. slične budalosti je govoril, o katerih se nam Tumovcem še sanja ne. Po tej „božji besedi“ pa je naznanil, da bode volilni shod, katerega naj se udeležimo v velikem številu.

Po blagoslovu so se zbrali poleg že imenovanih treh „misijonarjev“ še naša dva nunc, nunc Kosce iz Kamenj in njegova podrepanika župana Slokar in Lozar, nekaj domačinov, katerim je bil na čelu naš gospod mežnar, verni Tomaž, kateri pridno obiljuje krožnike v našem farovžu. Lepi in domisljavi pater Knavs je pripeljal s seboj četo Vitovcev in Osečanov, kamenski fajmošter nekaj svojih petolizcev in neizgovorni Grča četo svojih dojenčkov iz Šempasa. Vsega ljudstva s peščico naših domačinov je bilo do 100. Faganel otvori zborovanje in predlaga volitev predsednika. Nekdo naši domačih se je oglasil: „Naj bo naš Kosovel!“ Vsi domačini so se odzvali temu klicu in zahtevali g. Kosovela za predsednika, kateri bi bil tudi moral nastopiti svoje mesto. G. pater iz Oseka je bil koj spoznal, da bi se izjalovil njegov shodič pod predsedstvom našega vrliga naprednjaka in veleposestnika g. Kosovela ter pohitel s proti-predlogom, da bi bil izvoljen njegov zvesti sluga stari g. Faganel iz Oseka. Šempasci, Vitovci in Osečani so zanj glasovali, vzdignili so roke in nam vsilili na shodu, namenjenem nam Črničanom, Nečrničana za predsednika. Temu so protestovali živahni klici „živio Tuma!“ Vsiljeni predsednik je koj na to začel govoriti in rotiti nas domačine, naj ne motimo govornikov, ker bode nepristranski vodil zborovanje. Ko smo videli, da sta prišla „pridigat“ gospoda Knavs in Grča le svojim domačinom Osečanom, Vi-

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Bil je to za njo čuden svet, čegar lepota je zaslepljevala njene oči, toda čegar zoprnosti ni znala pojmiti deklečja njena pamet. V zarji na nebu, v vrstah nepremičnih stebrov, gubečih se v daljavi, ter v ljudeh, podobnih kipom, je bilo moči opaziti nekaj mir; zdelo se jej je, da v tem obzidju živé brez skrbi prosti, zadovoljni in srečni polubogovi, med tem pa jej je tih Aktin glas odkrival čimdalje več novih strašnih tajností te palače in teh ljudi. Tu je bilo videti hodnik, na čegar stebrih in tlaku je bilo še opaziti krvave madeže, s katerimi je omadeževal beli mramor Kaligula, ko je padel pod nožem Kassija Kereja. Ondi je bila umorjena tudi njegova žena ter dete ubito z udarcem ob kamenje; tu pod tem krilom je podzemeljska ječa, v kateri si je od gladu ogrizel roke mlajši Drus; ondí je bil zavdan starejši; tam se je zvišal od strahu Gemelij, tam je lomil krčé Klaudija, tam Germanik — povsod so slišale te stene krič in hropenje umirajočih, in ti ljudje, ki hité sedaj na gostijo v togah in bavoštih tunikah, ozalšani s cveticami in dragotinami, bodoč nemara jutri že med obsojenci; nemara na marsikaterem licu zakriva smeh strah, nemir in jutrišno negotovost. Preplašena misel Ligijina ni mogla dovolj urno slediti Aktinim besedam; oni po-

sební svet je vezal s čimdalje večjo močjo njene oči; — srce se jej je krčilo od strahu in njene duše se je polastilo nagloma neizmerno, nepopisljivo kopnenje po Pomponiji Grecini, po tihi Aulovi hiši, v kateri je vladala ljubezen, ne pa zločinstvo. Med tem pa so dohajali od Vica Apollina neprestano novi gostje; bilo je slišati trušč in krič klientov, naglašujočih svoje patrone. Na dvorišču in med stebričjem je rojila množica cesarjevih sužnjev, malih otrok in pretorijanskih vojakov, stoječih na straži v palači. Semtertje se je med belimi ali zagorelimi obrazi prikazalo črno lice Numida v pernatí čeladi ter z velikimi zlatimi uhaní v ušesih. Donašali so skupaj pljunke, citre, umetne kitice iz cvetic, vzgojenih v pozni jeseni, ter zlate srebrne in medene svetilnice. Čimdalje bolj naraščajoči trušč se je mešal s pljuskom vodometa, čegar visoko kvišku brizgajoči pobarvan pród vode, padajoč iz visočine na mramor, se je lomil stokanju enako na njem. Akta je jenjala pripovedovati, toda Ligija je zrla še neprestano, kakor bi iskala koga v tej gneči. Nakrat jej je zalila lice rudečica. Med stebričjem sta se prikazala Vinicij in Petronij ter korakala k velikemu triklinu, lepa, mirna, podobna v svojih togah dvema belima bogovoma. Ligiji se je zdelo, kakor bi se jej bilo veliko breme zvalilo s srca, ko je med tujimi ljudmi zagledala ona dva znana obraza, zlasti ko je zagledala Vinicija. Ni se čutila več tako osamljena. Neizmerno kopnenje po Pomponiji in Aulovi hiši, katero jo je pred hipom mučilo, jelo jej je biti manj nadežno. Snidenje z Vinicijem in pričakovani razgovor z njim sta ogušila vse druge glasove. Zamán se je spominjala vsega zlega, kar je čula poprej o cesarjevi hiši, zamán Pomponijine svaritve; navzlic onim pripovedkam in svarilu je začutila, da se gostije ne le

mora, marveč celo hoče udeležiti. Misel, da čez malo časa začuje oni mili, prijetni glas, ki jej je govoril o ljubezni ter o sreči, dostojni bogov, in kateri jej je odmeval še sedaj kakor pesem v njenih ušesih — je vzbujala v njej naravnost veselje.

Toda nakrat se je prestrašila tega veselja. Zdelo se jej je, da se v tem hipu izneverja onemu čistemu učenju, v katerem je bila odgojena, izneverja Pomponiji in sami sebi. Vse kaj drugega je, ako greš prisiljen kam, nego radovate se take prisiljenosti. Čutila se je pregrešno, nevedno in ugonobljeno. Polastil se je njé obup in kar jokati je hotela. Ako bi bila sama, bi bila pokleknila, trkala se ob prsi, ponavljajoč: kriva sem, kriva sem! Akta, prijemši jo za roko, jo je odplajala skozi zvonanje prostore v veliki triklin, kjer je bila prirejena gostija; kar stemnilo se jej je pred očmi, šumelo jej je v ušesih in glasno vtrpanje srca jej je obteževalo dihanje. Kakor v snú je videla na tisoče svetiljk, kakor v snú je zaslišala krič, s katerim je pozdravljala množica cesarja, kakor v snú je videla cesarja samega. Krik jo je ogluševal, lesk slepil, vonjava jo prevzemala, in izgubivši ostanek zavesti, je komaj še mogla poznati Akto, katerega položivši jo pri mizi, se je sama vlegla poleg nje.

Toda kmalu se je oglasil zamolkel, znani glas od druge strani:

„Bodi pozdravljena, najlepša izmed deklet na zemlji in izmed zvezd na nebu. Bodi pozdravljena, božanstvena Kalina!“

Ligija, zavedši se nekoliko, je pogledala: poleg nje se je vsedel Vinicij.

(Dalje pride.)

tovcem in Sempasem v Črniče, je odšlo lepo stevilo Črničanov iz veže.

Faganel je povdarjal potrebo sv. vere v politiki. Pater Knavs je „malal“ Tumo in Gabrščka kot brezverca in največja zapeljivca našega ljudstva ter slavil Gr. Goričica, katerega je nekoč podil iz St. Petra. Povedal ni nič posebnega, saj nam je že znano klerikalno blatenje teh „prvakov“!

Klepetavi Grča je strastno napadal Tumo in posojilnico, opisoval razne krivice, katere se gode ubogim njenim dolžnikom. Govoril je tako divje, da so mu se jezili ponarejeni lasje na njegovi glavi.

Povedali niso nič novega. Pogreta obrekovanja. Ljudstvo je ostalo hladno. Pritrjeval je jedini in največji domači intrigant, pravdar s cilindrom, iz našega društva izbacnjeni veterani, znan pod imenom „Rojčeva tromba“, kateri je bil izključen tudi iz društva tretjerednikov od našega gospoda Toneta, kateri se ga pa sedaj oklepa v največji ljubezni s sladko nado, da se mi Črničani zopet vrnemo v Gregorčičev tabor, iz katerega nas je ravno gospod „dekan“ najstrastnejše podil pred desetimi leti.

Naš mladi gospod kaplan ni nič govoril, ker ne zna, saj se pridige nam mora v cerkvi le prebirati, pač pa je navdušeno agitiral in ukazoval mežnarju, naj zapodi iz veže slučajno navzočega sedemnajstletnega Virgila, sina našega veleposestnika, katerega imenuje zadnja „Gorica“ socijalnim demokratom, in to jedino le za to, ker se je toliko „predzrnil“, da je ugovarjal govornikom in klical „Živio Tuma“, pod pretvezo, da ne sme biti navzoč pri shodu, ker še ni polnoleten. Gospoda kaplana vprašamo: „Ali je bil polnoleten osemnajstletni mladenič Pignatari, katerega ste z najhujšim teroriziranjem spravili na katoliški shod v Ljubljano, od koder vam je pa pobegnil takoj, ko je spoznal, da ga hočete le na ta način pridobiti v svoj tabor? Vprašamo vas tudi, ali ste mu že izplačali obljubljeni svoto denarja? Svetujemo vam, da se pričnete učiti pridige, da se ne bode ljudstvo pohujševalo nad kaplanom, kateri hoče vedno le politiko-vati, da si se ni naučil še pridigati!“

Tudi gospodu Tonetu svetujemo, da naj poravna tisto, kar je napravil pokojnemu mežnarju, in naj nas ne zmerja z brezverci in liberalci v vsaki svoji neslani pridigi.

Črničani smo čudno gledali prijaznost sedanjega župnika-zupana Grča in nekdanjega šempaskega župana Faganela, katera sta se še pred jednim letom gledala kakor pes in mačka. Šlo se je pač za županski stolec in še so nam v spominu svetle kronice, katere so spravile našega mežnarja Tomaža tri dni v „speh-kamro“ ali po domače v „kalaburnico“, kjer so se mu sline cedile po farovških kosteh in ostankih. Gospoda Faganela vprašamo, ali se še spominja, da smo ga ravno z našim liberalnim glasom spravili v občinsko starestinstvo, iz katerega vas je Grča pehal? Mežnar Tomaž in Faganel! ali sta pozabila, da vama sta tiste neprijetnosti napravila ravno „Rojčeva tromba“ in Grča, s katerima sta se sedaj v bratski ljubezni združila proti naši narodno-napredni stranki.

Čudimo se gospodu županu, da je dovolil vstop v svojo vežo takim ljudem, kateri vedno proti njemu zabavljajo in ga zmerjajo

z liberalcem. Smešno je pa, da so pršli gospodje nunci pod liberalno streho dražiti proti liberalcem.

Grči in Knavsu svetujemo, naj pridigata v bodoče doma svojim Osečanom in Sempasem ter naj kakor prava božja namestnika vblazita boje v domačem županstvu, kjer vlada največje sovraštvo in nesloga in naj se ne brigata za naše črniške zadeve.

Iz Budapešte, 20. oktobra 1900. (Tovariš — tovarišu.) — Redkokedaj se dogodi, da vojak poprime nepriljen za pero. Svila sabljica ali pa iskren konj je njegova vsakdanja — „zabava“.

Vendar danes čutim nekako potrebo, dasi tužnim srcem, da to učinim. Nekoliko vrstic, velecenjeni gospod urednik, dovolite mi v spomin blagemu, prerano umrlemu tovarišu-rojaku.

Živo me je pretresla in globoko presenetila vest o zgodnji smrti gosp. Frana Pečenkota, c. in kr. poročnika-računovodje pri gorski brigadi v Mostaru, rodod iz Ceste na Vipavskem.

To čuši sem vskliknil: „Ubogi moj France, predragi tovariš, nesrečna Tvoja toli ljubeznjiva soproga, sirota Tvoje dete!“

Bil si pravi poštenjak od pete do glave. Blago in nepokvarjeno srce si nosil prikrito v častni suknji, ki si jo nosil od mladih nog, — vedno daleč od domovine in svojega roda, ki si ga tako iskreno ljubil. Pri vsem tem pa si obdržal plemeniti in prvotni značaj pravega Goričana.

Malokedo se je tako izvanredno odlikoval po svojem finem taktu kot oficir in clovek ko Ti. Malokedo je bil tako priljubljen in užival take simpatije v krogu svojih tovarišev v mostarski garniziji kakor Ti.

Vreden si bil štovanja, kajti častno si zastopal svoj častni stan.

Živo se spominjam lepih, nepozabnih večerov prošle spomladi, ko smo v daljnem Mostaru trije Goričani — častniki — pri časični rujnega mostarca se živo pogovarjali po največ o svoji krasni, solnčni domovini.

Po kratkem času kaka razlika!

Stotnik je šel s svojim polkom v cesarsko stolno mesto, mene je nanesel slučaj v glavno mesto Ogerske, Tebe pa, nepozabljeni nam France, namesto da bi se še radoval življenja v presrečnem zakonu v metropoli interesantne Hercegovine, je pahnila krutost neusmiljene osode v prezgodnji, temni grob.

Tvoje blagi duši, koji so se gotovo nebeska vrata široko odprla, naj božja luč na veke sije!

Domače in razne novice.

Prelzkušnje učiteljske usposobljenosti pred izpraševalno komisijo za ljudske in meštanske šole v Gorici v letošnjem jesenskem obroku se prično 5. novembra v prostorih c. kr. učiteljskega izobraževališča v Gorici.

V Podgori so imeli v nedeljo tužno slovesnost. Spremili so k večnemu počitku blago ženo, gospo Ivanko Kocjančičevo, soprogo tamošnjega veleposestnika, bivšega deželnega poslanca, člana v raznih zastopih, g. Andreja Kocjančiča. Pogreb je oskrbela goriška pogrebna družba z vozom I. razreda

Osodepoln je hud prepri,
Solza krvavih je izvir:
Vnebojloj zločin nesloge
Obsodbe vreden najbolj stroge.

Kar izginil naj bi ves razpor!
Naj nas navduši sprave zbor:
Na čast Bogu, v mir domovini
Bratinstvo brate vse zjedini!

J. Mlinarjev.

Pripomba. Pesem priobčujemo nespremenjeno, in sicer radi tega, ker je potekla iz peresa prečastitljivega starčka Jos. Mlinarjevega, ki kljub svoji visoki starosti s svežostjo sledi dogodkom sedanje dobe in v našem razkolu zajema, kolikor smo mogli presoditi, tisto pravično stališče, katero je edino mogoče, ako hoče clovek prav premotriti razmere, ki so nastale med nami. Iz vsake besede v pesmi doni plemenitost pesnika, ali žal, te besede ostanejo le glas vpijočega v puščavi! Kdo je kriv največ na razkolu, to vprašanje je že dognano zdavnaj. Ko pa bi bilo v vinogradu Gospodovem dokaj takih vzor-možev, kakor je Jos. Mlinarjev, potem bi se v istini dalo govoriti o kakem skupnem delovanju, katero pa je postalo valed znanih dogodkov absurdno!

za take izvenmestne prilike. — Cel popoldne je neprestano lilo izpod neba; blata po cestah je bilo jako veliko, a vkljub temu je prišlo v Podgoro iz cele okolice in iz Gorice mnogo občinstva, odlične gospode, deputacije raznih uradov, korporacij in društev. Sprevod so vodili dekan ločniški, domači kurat in jeden kapucin. Ob 3½ pop. se je vzdignilo truplo in odpeljalo v cerkev, od tam pa na domače pokopališče. Šolska mladež z učiteljstvom na čelu je šla prva, pred vozom in za njim pa ogromna vrsta občinstva. — Domači pevski zbor je zapel tri žalostinke: pred hišo, v cerkvi in na pokopališču. — Blagi gospej mir in pokoj, preostalim pa naše odkrito sožalje!

Dr. Gregorčič pojde v nedeljo v — Bovec, kjer bo imel shoditi, na kateri vabijo nunci celega okraja že cel teden. — Slobodna mu pot! Boščani: pozor!

Šolski Dom ima danes občni zbor. Vso odgovornost prepuščamo dr. Gregorčiču in njegovi klerikalni družbi. Zato tudi ni udeležbe od naše strani. Sedanji izkoristevalci „Sol. Doma“ se ne brigajo za želje naprednjakov; le njihov denar jim je ljub. Nočemo jim kvariti veselja! To naš odgovor — danes!

Pozor pred klerikalci. — V „Učit. Tov.“ piše „Stričnik“: „Vse mora plesati po naše muziki“ misli si „compagnia bella“ slavne klerikalne bande na Goriškem. To se je pokazalo tudi na klerikalnem shodu v Biljani. G. učitelj M. drznil se je govoriti in vprašati dr. Gregorčiča to, kar ni bilo tej kliki po volji in glej: uže ga je ustavila mogočna dohterjerva roka v osehah zapeljivih Bricev. Niti varnosti mu ni hotel jamčiti, kar bi prav lahko storil. — Ker jih ubogi zapeljani vse ubogajo, bi moral gospod doktor namigniti in mir bi bil. Le pokazati je hotel svoj upliv. Ali so se smejali ti trebusati gospodje, ko se je g. kolegu M. omenjeno pripetilo! To jim je ugajalo, češ, zopet smo vsemu ljudstvu pokazali svoj upliv in moč. — Oj ubogi stric, da si moral za svoje prepričanje to dobiti! — Kedaj se vendar spremene razmere! Vi, goriški kolegi, koliko časa bodele se tavalj v tej zmoti?! Verujte mi, da nam ti gospodje ne bodo prav nič dali, ampak še to, kar imamo, bi nam radi odvzeli. — Vam li niso zadosti besede nekega teh črnih gospodov: „Mi Vas bodemo „krnifali“. Vam ne znači to dovolj?! Okenite se vendar goriške „narodno-napredne“ stranke, katera je sprejela naše zahteve. Ne zadostuje to, da nas mečejo po shodih ven, še kaj drugega nas lahko doleti. Kolgi tolininskega okraja so z malimi izjemami vsi na pravi poti. Vsa čast jim! Samo večina goriških tovarišev ni prišla do spoznanja, kakšne namene ima klerikalna banda z vami, v kake nreže ste se ujeli. Glejte, da ne bode prepozno! — Menite bili podložni še vedno onim gospodom, kateri hočejo imeti prvo nadvlado in si predstavljajo, da mora biti vse tako, kakor nekdanj v srečnem srednjem veku? Hočete dobiti zopet dekrete kakor nekdanj: Podeljuje se Vam služba učitelja, organista in cerkovnika... Glejte, da ne bode še četrta čast „farovskega sluga“. — Zadnji dogodek v Biljani bodi Vam v pouk. Upam, da se vam odprejo oči, in spoznate, kam nas tira klerikalizem

Interpelacija dr. Gregorčiča je srečno skončala „Gorica“ v torek. Kaj pa je sedaj dokazala z njo? Nič! Interpelacijo že poznamo, ker je bila že zdavnaj v javnosti, vemo pa žal, tudi, da ni imela nobenega uspeha, in da dr. Gregorčič se nikdar ni pobril resno, da bi bila slovenska zastava dobila zadoščenje za skrajno žalitev. Interpelacija se še precej lepo čita, zato pa ni bilo napadno, malo poagitivati z njo za dr. Gregorčiča gledé na državnozbornske volitve, češ: pogledite, tako interpelacijo je stavil dr. Gregorčič! Tako zna čuvati čast slovenske trobojnice in slovenskega naroda! — To je namen priobčenju interpelacije z vedoma izpuščeno resnico, da ista je ostala le mrtva črka! Neuko ljudstvo pa utegne misliti celo, da dr. Gregorčič je stavil interpelacijo sedaj, ko ni bila dovoljena pot slovenski trobojnici v mesto! To bi bilo dr. Gregorčiču še ljubše! — Vse, kar le morejo, postavljajo v bojno vrsto, zato je morala tudi že zaprašena interpelacija zopet na dan! Le naprej!

Po „katoliških načelih“. — Ob do-ločeni uri je bilo začelo zvoniti k pogrebu otroka tam nekje pod hribovjem naše vinorodne doline. Zvonilo je, ali duhovnika le ni bilo. Dvignejo otroka in ga prenesejo pred cerkev v mnenju, da mogoče tam srečajo g. nuncia. Ni ga bilo od nikoder. Oče otroka stopi v farovž. Nunca ni nobenega. Kje sta bila g. nunca? Pila sta in se pripravljala za pridigo celo popoldne v krčmi. Za pogreb ni bilo časa, zato se je izvršil sele drugi dan po maši v podružnici. — O katoliških načelih je govoril toliko Blaž Grča na Veliki Otavi, kako da so potrebna za vse javno življenje. Kaj pa, ko bi se nekateri nunci tudi ravnali bolj po katoliških načelih prav tam, kjer je to res neobhodno potrebno?! Mislimo, da bi ne bilo napadno, ako bi staveli tako resolucijo o katoliških načelih zase. Tam bi bila prav umestna! Kako spoštovanje more imeti ljudstvo do duhovnika, ki stori kaj takega, kar pripoveduje gorenji slučaj, in kaj si more misliti potem o cerkvi?! Dobrega gotovo nič! Pa, tako zahtevajo katoliška načela, po katerih se ne sme reči niti žal-besede nuncu,

pa če napravi še kaj tako nerodnega! Taka katoliška načela so res vzorna!

Konec o kazenski razpravi proti A. Gabrščku je priobčila „Gorica“ v številki od 23. tega meseca. V tem koncu nadaljuje z zavijanjem in priobčuje govor dr. pravdnika namestnika Jegliča, ki pa ne odgovarja do cela istini, kar pričuje naš stenogram. „Gorica“ je priobčila govor dr. pravdnika namestnika po svoje edino le s tem namenom, da bi pokazala Gabrščka v luči pravega razbojnika! Kakor znano, vsaki dr. pravdnik tlači obtožbenca, kar more, in k takemu tlačenju se je zatekla gospoda okoli „Gorice“, češ, pogledjte ga, tistega Gabrščka! Tak je, kakor ga je opisal dr. pravdnik! „Gorica“ na sploh se naslanja v svojem poročilu o tej razpravi glavno le na tiste priče, ki so šle v sodno dvorano z namenom, naslikati Gabrščka tako, da mora biti kaznovan, zateka se k obtožitelju, ki ga je tlačil, molči pa o sodnikih, ki so ga vkljub vsemu tlačenju in „pricanju“ oprostili! Da se „Gorica“ toliko vrti okoli dr. pravdnistva in se mu dobrika, to utegne biti sumljivo znamenje! Ali je „Gorica“ res višja instanca za državno pravdnistvo?! Ali je tako ali se molimo!??

Slovenščina povsodi zapostavljena. — Povsodi, kjer le morejo, zapostavljajo slovenščino, in niti na šolskih zvezkih tukajšnjega gimnazija ne sme biti več zapisano „Slovenske šolske ali domače naloge“, dočim snie biti na laskih zvezkih laski napis, na nemških pa nemski! To je nekaj novega. Radovedni smo, odkod je to prišlo in na čegavo povelje so zapodili z zvezkov slovenski napis. Kakor se vidi, se hoče še nadaljevati z zapostavljanjem slovenščine na tukajšnjem gimnaziju, namesto da bi se jo smatralo tako, kakor pri-tiče, in kakor se smatra laščino in nemščino. K temu predmetu se še povrnemo.

Skozi okno je govoril dr. Triller kot branitelj Gabrščka na znani razpravi. Tako namreč pravi nezmoljiva „Gorica“. Skozi okno! Mi pa mislimo, da ne skozi okno, marveč od okna proč tje doli proti dr. Gregorčiču je govoril dr. Triller, in govoril je tako, da je trepetalo srce v junških prsih „ljubljenca naroda“, da se je čutil sam-mega na zatožni klopi! Le vprašajte ga, če ni res tako. Kako je govoril dr. Triller „skozi okno“, pa pové brošura, ki izide po stenogramu.

Otrok utonil. — V ponedeljek se je igral okoli 5 let stari otrok Ciril Orlov v Biljani tik vode blizu opekarnice. Kdo vé kako se je zgodilo, da je otrok zasel v vodo, iz katere so ga potegnili mrtvega. Dvojčka Ciril in Metod, katera je imel kmet Orel, sta bila jako lepa fantiča, da ju je vse gledalo in rado imelo, zato je tudi splošno obžalovanje, da je moral Ciril v smrt v taki zgodnji mladosti. Ta slučaj pa kaže z nova, kako nevarno je puščati otroke ob vodi.

Občina mesta Gorice je imela lani dohodkov K 559.783-78, troškov pa K 566.927-39. Troškov je torej več od dohodkov za K 7143-61. Glavnica občine do konca lanskega leta je znašala K 2.649.608-77 s pasivi K 2.136.132-23, torej s prebitkom K 513.476-54.

Kaznovan anarhist. — V torek je stal pred tukajšjo okrožno sodnico delavec Henrik Aribosto, rojen v Gradcu, star 22 let, obtožen razžaljenja veličanstva. Redarstvo ga je naslikalo kot jako nevarnega anarhista. Obsojen je bil na 30 mesecev v ječo.

Zaprli so nekega Iv. Colazza, ker je zabavljaj v neki gostilni proti Italiji! Dva prijatelja sta ga hotela rešiti iz rok redarjev, ali sta naletela slabo, ker so ju prijeli in zaprli.

Pretepl. — V nedeljo zvečer so se stekli v gostilni „pri rusi hiši“ Jos. in Peter Maligoy ter Al. Zavrtanik radi ljubice. Posledica je bila ta, da Zavrtanik je ranjen nevarno nad levim ocesom, krčmar ima pa izgube 10 K za pobito steklo. — V Gradci ob Soti so se tudi topli ter so zadali nekemu mladeniču dve globoki rani na glavi. Zaprli so jih pet.

Spominske svetlinje, tičeče se 400-letnice združenja naše dežele s habsburško hišo, je začel razposiljati te dni deželni odbor na županstva; vsako županstvo dobi namreč eno tako svetlinjo v spomin.

Goriški magistrat ne vidi rad Slo-vencev v Gorici, namreč poznati jih neče kot take. T'krat, kadar treba kaj plačati, takrat pozna Slovence in ne zamudi izterjati, kar mu pritiče, ali kadar treba kaj dati, takrat na magistratu ne poznajo Slovence. Cesar je dal, kakor znano, lepo svoto za mestne re-veže, med katerimi so tudi Slovenci. Par slo-venskih žen se je bilo oglasilo poleg laskih na magistratu, da bi kaj dobile. Ali kako so jih nagnali! Ker so Slovence, so tujke, in kot take ne dobé nič. Naj le gredó k slo-venskim prvakom, pri njih naj si poiščejo milodarov itd. Goriški magistrat je pač vzor magistrata! Krivice pa, ki se godé mestnim Slovincem, kličejo po maščevanju in za-doščenju, katero ne izostane!

Nespametnost delavca. — V pone-deljek zvečer je skočil neki delavec iz Muse, ki se je hotel peljati domu z vlakom iz Go-ric, na stojišče ob vozovih vlaka, ko se je že premikal. Skočil je gori nerodno, vsled česar je zgubil ravnotežje ter padel. Navzoči ljudje so se prestrašili, ali delavcu se k sreči ni pripetilo nič hudega. Drugič menda kaj takega ne poskusi več.

Resna pesem v domačem boju.

Let petdeset črez jedno je
Vsak dan ponavljala mi sreč:
Najvišjemu vsa čast in slava,
Ljudem na zemlji mir in sprava.

O sveta sprava, ljubi mir!
Ti mnoge sreče si nam vir:
Sreč nam v slogi vedno bije,
Povsod nam solnce ljubko sije.

Na ptujem sem, po domu zrem,
Zaupati spominu smem:
Najprvi znanci trdno spijo,
Sedanji bdé, a se solzijo.

Kdo ne bi bil izdaje sit:
Naš narod je na križ pribit,
Pod križem mnogo je prepira,
Brat bratu v prsi nož zadira!

Za strelom strel, za gromom grom,
Pretrsen je naš skromni dom:
Sovražnik zvit pri svoji duši
Prisega že, da ga razruši.

Naj brat se z bojem ne igra!
Ko nam veljake pomandrá:
Osamljena nami domovina
Izogne mami se pogina?

Napadla jo bo tuja pest,
Zatrla ji bo mirno vest;
Najhujše, kar se dá doseči:
V verigah bo kot spaka v ječi!

Nova pomoč dr. Gregorčiču. — Iz Lourda na Francoskem je dobil krasno razglednico, katere predstavlja tamkajšnje svetišče in Marijino prikazen. Poslal mu jo je, kakor pravi „Gorica“, neki visoki dostojanstvenik, ki ga je hotel razveseliti. Veselja ubogi don Antonio že tako nima nič, največ po svoji lastni krivdi, zato se bo sedaj „troštal“ s podobico iz Lourda. Ali če mu ta dá zapravljeno veselje in moštyo našaj, o tem pa dvomimo.

Hlapec se je ponorečil. — Andrej Komel iz Dornberga, hlapec pri mesarju Cufarinu v Gorici, je metal s senika skozi luknjo, ki veže senik s hlevom, seno in se mu je pri tem opraviilo izpodrsnilo ter je padel skozi luknjo v hlev. Zlomil si je levo roko.

Bralno in pevsko „Školj“ vabi na veselico, katero priredi v Šmarju v nedeljo dne 28. oktobra 1900 v proslavo združenja Gorisko-Gradiške s habsbursko dinastijo, v ograjenem in pokritem prostoru gospoda Filipa Stubelj-a. Vspored: 1. Slavnostni govor. 2. Cesarska godba. 3. Kocjančič: „Njega ni“, pesem, možki zbor. 4. Turkus: „Slovenec, Slovan sem“, deklamacija. 5. F. S. Vilhar: „Bog i Hrvati“, možki zbor. 6. M. Vilhar: „Filozof“, šaloigra v enem dejanju. 7. Leban: „Sladka kislica“, možki zbor. 8. Prosta zabava in ples. — Vstopnina k veselici 50 vinarjev, sedeži 20 vinarjev. Ples, 20 vinarjev komad. — Svirala bo veteranska godba iz Mavhinj. — Začetek ob 3. uri popoldne. — K obilni udeležbi uljudno vabi O d b o r.

Zaljubljenim. — Kakor robec, more tudi pihalka služiti za sporazumljenje. Zaprto pihalko na vrvi nositi na desni roki znači: „Isčem človeka“. Na levi roki nositi: „Zaročena sem“. V žepu nositi: „Hvala za ljubezen“. S pihalko lahko po roki udarjati: „Ne vem, ali si ti pravi“. S pihalko dotakniti se usten: „Dvomin o tvoji iskrenosti“. S pihalko lasi na čelu gladiti: „Mislim na te“. Slike na pihalki opazovati: „Ugajam ni“. S pihalko nemarno mahati: „Znak ravnodušnosti“. Pihalko lahko zapirati: „Da“. Naglo mahanje s pihalko znači, da te dotičnica strastno ljubi. S pihalko lice pokriti: „Nečem to slišati“. S pihalko deloma lice pokriti: „Čuvaj se pred mojimi roditelji“. Pihalko na srce položiti znači: „Ljubim in trpim“. Pihalko drugemu prožiti: „Zlo nam preti“. Pihalkina rebra šteti: „Govorila bi s teboj“. S pihalko se prikazati na oknu: „Danes ne pojdem ven“. Pustiti pihalko: „Vsa sem tvoja“.

Pred poroto v Rovinju je sedel dne 22. t. m. finančni stražnik Josip Hochenegger, obdolžen poverejenja. V letih 1898 do 1900 je bil poveril 614 K. Ko so prišli na sled poverejenju, se je bil sam ovadit na sodnijo. Zato je stal pred porotniki, ali, ker je je trdil, da je potreba ga je bila spravila do poverejenja in je priznaval isto, so ga oprostili. Državni pravdnik pa je vložil takoj utok in Hochenegger je moral nazaj v zapor. — 18-letni Simon Nikolič iz Unij je bil obtožen rupa, ali te obtožbe oproščen, kaznovan pa radi javnega nasilstva na 4 mesece v ječo.

Brzjavni in telefonski promet meseca septembra 1900. — Na c. kr. brzjavni postajah poštnega ravateljstva tržaškega je bilo meseca septembra 1900, in sicer na Primorskem, vseh brzjavk 285869, od teh jih odpada na Trst 233635, na Kranjskem pa je bilo vseh brzjavk 41550. V interurbanem telefonskem prometu je bilo pogovorov v isti dobi v Trstu 1911, v Opatiji 170, v Pulju 133, v Ljubljani 331. V lokalnem prometu govorilo se je v Trstu 290000 krat, v Pulju 7215 krat, v Gorici 5640krat, v Opatiji 2967krat, v Ljubljani 19380 krat.

Lisneca. — Gosp. Fr. G. v P. Poslano prav dobro. Prosimo, poslušajte se črnila! Zdravo!

Razgled po svetu.

Poslanec Spinčić o položaju. (Dalje). — Leta 1866. je prišlo na krnilo ministerstvo Belcredi, ki je izdalo edino mogočo ustavo, ki bi zamogla — po mojem uverjenju — rešiti monarhijo habsbursko. Ta, po Belcrediju namerjena ustava, bi temeljila na razdelitvi vse monarhije: po zgodovini, po prirodi in po krvi sami. Belcredi je namreč razdelil vso monarhijo v petero skupin: v nemško skupino, ki je obsegala alpske, nemške dežele; druga je bila češka skupina z deželami češke krone; tretja malo-ruska-poljska, Galicija, Bukovina; četrta Ogerska in Sedmogruška; a peta hrvatsko-slovenska z vsemi južnimi deželami, kjer bivajo Hrvatje in Slovenci. Te skupine so ustanovljene, kakor sem rekel, v zgodovini, v prirodi, v krvi in narodnosti, v jedrino pravih smotih. Onemu, ki se sklicuje na te skupine, se prigovarja navadno, da hoče obnoviti stare države, kakor so obstale v srednjem veku ter da hoče uvesti zopet srednjeveško življenje. No, tega se pač nimamo bati, kajti dandanes ni več mogoče tako društveno življenje, kakor je bilo v srednjem veku. Stare oblike bi se morale preustrojiti primerno današnjim nazorom človeške družbe. Prigovarja se, da bi se odlomkom drugih narodnosti, ki bi živele v teh skupinah, godila krivica. Ali tega se ni bati, ker bi se tudi drugim narodnostim, oziroma manjšinam, živčim v teh skupinah, zajamčile pravice, n. pr. pravice jezika. Po mojem je to edina mogoča trajna ustava v naši mo-

narhiji. Žal, da je bila ta ustava zakopana že leta 1866., in da se do danes, torej v času 34 let, ni našel državnik, ki bi to ustavo izkopal iz arhiva ter jo na svitlo dal prenovljeno in popolnjeno, v lepšem izdanju. Leta 1866. so, kakor znanu, navalili na našo monarhijo njeni današnji ljubi zavezniki Prusi-Nemci s severja in Italijani z juga, in sicer z namenom, da jej odkrhnejo nekoliko dežel. Kako strahotni vojni končali, to vam je znano, in kako se je vodila pri nas nadaljna vnanja politika, vam je tudi znano. Jaz hočem samo omeniti, da je tema vojnama sledila velika sprememba v notranjosti. Uvidelo se je z ene strani, da se onim, ki so najodločneje zahtevali svoje pravice proti Nemcem, namreč Madjarom, mora popustiti; in na drugi strani, da sami Nemci ne morejo tlačiti Slovanov. Monarhijo so spremenili iz centralistične v dualistično; razkosali so jo tako, da so si prevlast ali hegemonijo razdelili Nemci in Madjari. Nemci naj bi gospodovali na eni strani, Madjari na drugi. Neki državnik je rekel, da se je to zgodilo navzle v srhu, da bi lažje pritiskali Slované ob zid. In od onega časa traja naša sedanja ustava, od onega časa se vlada pri nas po tem principu; od onega časa se tudi gleda, kako bi zatrl Slované v tej polovici; in sicer se godi to, sedaj z večjim, drugikrat z manjšim tempom, enkrat z večjo, drugikrat z manjšo silo. Po tem načelu so vladali od leta 1867. do leta 1879. „liberalni“ Nemci, liberalni za-se, a najhujši nasilniki proti drugim, zlasti proti Slovanom. Od leta 1879. do 1891. je bil nekoliko milejši tempo. V tej dobi so imeli „slovanško“ vlado. Vlada je Taaffe, katerega so zalibog podpirali tudi naši poslanci, se ve da z najboljšim namenom, da zadobimo po njem tudi mi svoje pravice, da on zadosti tudi našim narodnim težnjam. Končno pa smo prišli do spoznanja, da tudi njegova vlada hoče zatirati Slované. Ne smemo pozabiti, da je ravno pod njim tukaj v Primorju zavladala tista „srečna“ doba, pod katero še danes živimo in s katero se nas je obdarovalo že leta 1879. oziroma 1880. Kam smo prišli pod tem sistemom, veste vi in vemo vsi le predobro; meni se že (s povzdignjenim glasom) g a b i — odpustite mi ta izraz — govorilo o tem!

Uvidelo se je, da Taaffe ni tisti mož, kakor se je od začetka kazal. Dal je bil nekoliko pravic večim slovanškim narodom, Poljakom in Čehom, dal jim, ker ni mogel drugače. Ali hegemonijo Nemcev nad Slovani je tudi on hotel. Slovani so ga tudi spoznali; z druge strani ni imel zaupanja, in padel je; žal pa, da je padel, ko je hotel izvesti nekaj res pravičnega: volilno preobnovo!

Nastopila je koalicija žalostnega spomina. Preživeli smo jo hitro, bila je prenenaravna, a na nas se o vsiljarstvu iste niti oziralo ni. Doživeli in preživeli smo dve transitorni ministerstvi, ki sti bili že prej označeni kakor taki. Imeli smo tudi takomenovano „zimsko“ ministerstvo Gautschevo, „zimsko“ zato, ker je vladal samo v par zimskih mesecih. To ministerstvo se ni uparilo niti sklicati parlamenta. Prišla sta Badeni in Thun. To sta bila moža, ki sta že uvidevala, da se ne da vladati več kakor dosedaj, ki sta bila prepričana, da se mora naša država do cela ponoviti, ako hoče obstati. A ker sta v to svrhu mislila na korenite spremembe, padla sta. V tem so imeli svoje prste tudi tujci, večni sovražniki monarhije. — Doživeli in preživeli smo ministerstvo Claryjevo, ki je še tisto malo, kar jim je bil dal Badeni, zopet vzelo Čehom, — in doživeli smo Körberja. Preživeli ga še nismo.

G. Körber ima jako lepih besedi, poln pravičnosti v ustih, morda bi tudi rad bil pravičen; ali dela njegovega vladanja kažejo, da je tudi on za prevlast Nemcev v tej polovici monarhije in za prevlast Italijanov, vsaj začasno, na Primorskem, kakor njegovi predniki. Oziroma na Primorje moram splošno opaziti, da se smatra, da Primorje se ni zdrelo, da bi se izročilo Nemcem; da se je torej za sedaj mora dati v prevlast Italijanom; prepričani so namreč, da z Italijani bo potem lahek posel. Tako je gosпода! O tem načrtu sem čital že pred 20 leti v neki brošuri. Po tem načrtu se dela ves čas, odkar opazujem to stvar, dosledno in z vspehom. Ne poglejte v Trstu po gostilnah in kavarnah, poglejte v trgovino, da niti ne govorim o šolah in uradih, poglejte, kako Nemci v Trstu napredujejo v vsaki stroki in vsakem oziru, in videli bode, tako dosejajo cilj onega načrta. A za vse to so Italijani seveda slepi; oni vidijo sovražnika le v nas! V zadnjih devetih letih, za časa 9 ministerstev, nismo doživeli družega, nego stalnost in spreminjanje ministerstev. Uvideva se sicer, da na dosednji način ni več mogoče z monarhijo naprej, a vendar nobeno ministerstvo noče ali ne more biti pravično, nobeno noče ali ne more nastopiti edino prave poti pravičnosti, marveč išče še načina, kako bi se nadalje držalo Slované pod petami, v podrejenosti. Tu nastaja vprašanje: ako tudi vlade nočejo biti pravične, saj pa je naša monarhija konstitucionalna država; ali ni parlament zato tukaj, da reši državo, da zadovolji narode v njih pravicah? Žalibog, da v današnjih razmerah niti to ni mogoče.

Parlament obstoji iz dveh velikih skupin, iz leve in desne. Levice, ki obseva takozvano nemško „Gemeinbürgschaft“ — nemško skupnost ali vzajemnost, in je sestavljena iz nemških liberalcev raznih struj, kr-

scanskih socialistov in nemških nacionalcev. z Wolfom in Schönererjem, je za hegemonijo Nemcev v tej polovici monarhije. (Konec prih.)

Volilno gibanje. — Koroški slovenski državnozborski poslanec Lambert Einspieler je odklonil zopetno kandidaturu za državni zbor. V krščansko-socialni stranki na Dunaju je nastal razpor, ker delavci te stranke so zahtevali, naj se kandiduje v peti kuriji vsaj nekaj delavcev, kar pa je vodstvo odklonilo. Volitve volilnih mož na Gorenjem Avstrijskem za peto kurijo so skončale tako, da so bili izvoljeni sami klerikalci. — V Trstu prepušče progresivci peto kurijo demokratom, ti pa jim bodo pomagali pri volitvah drugih razredov.

Volilno gibanje v Istri. — Hrvatska stranka je zasnovala v Pulju volilni odbor, kateremu je načelnik dr. Iv. Zuccon. Prirejšo se shodi, na katere prihajajo tudi socialisti. V nedeljo je prišlo do precej ostrega spopada med socialisti in Hrvati, vendar socialisti izrekajo priznanje hrvatski stranki, da prireja javne shode, med tem, ko italijanska stranka dovoljuje vstop k shodom le povabljenim. Tudi so izjavili socialisti, da na nikak način ne bodo glasovali njihovi možje za italijanskega kandidata. V Pulji se naši sploh jako živo gibljejo. Tudi drugod po Istri Hrvatje ne spe, ali italijanska stranka in vlada jim stavijo vse mogoče zapreke. V občini Milje imajo n. pr. tajnika, ki je strasten agitator. Ko so prišli k njemu možje iz Plavij, in so hoteli prepisovati volilne liste, jim tega ni pustil, ko so hoteli vložiti reklamacije s tem, da so podali pismeno rojstne podatke o mnogih izpuščenih v listi za V. kurijo, ni hotel sprejeti. Sekcije v občini Milje so napravljene tako, da ostane slovenska vas Plavje osamljena, v ostalih dveh sekcijah se pa slovenski glasovi poizgube. Tako se delajo volitve v Istri!

Profesor Jagić in „Piccolo“. — Današnji „Piccolo“ izkorišča v svoje svrhe pisavo vseučiliškega profesorja Jagića v arhivu za slovansko filologijo, kjer se izreka proti tendenci, da bi Slovani v medsebojno razumevanju izključili one jezike, katerih so se doslej postuževali; po Jagićevem mnenju je to oblika patrijotizma jako slabe vezi. „Piccolo“ izjavi iz Jagićeve pisave, da je obsodil postopanje Jugoslovanov proti laščini!

Bodočnost Slovanstva. — „Slavjanski Viek“ je prinesel v poslednji številki sledeče misli Angleža Georga Washburna o „The coming of the Slav“ (o bodočnosti slovanstva): Latinska in nemška plemena so odživila svoje dni in ne morejo več napredovati. Dosegli so ogromne uspehe v organizaciji družbe, v razvijanju materialnega blagostanja, v literaturi, vedi in naui, zlasti pa so priznana in nedosežna v osamosvojenju individua; toda ona so dvignila materialnost nad duševnost ter si napravila Mamona za boga. Ona so zatirala plemenitejša stremjenja mladosti ter se pripravljajo sedaj na obračun starosti. Že se čuti prihod Slovanstva, ki prerodi Evropo in utemelji principe bratovstva vsega sveta in carstva Kristusa na zemlji. . . Slovanstvo plemu preživlja še svojo mladost. Kaj bode, kadar ono dozori, do kake stopinje se dvigne, kadar se uresniči njegove sanje ter se popne do boljega in višjega razvitja civilizacije, ko napoti bodoči vek, vek slovanški!

Odbor „Slovenije“ se je na I. rednem običnem zboru z dne 9. oktobra 1900. za zimski tečaj 1900/01 sledeče sestavil: predsednik: stud. med. Gabrijel Hočvar; podpredsednik: cand. iur. Guido Serbec; tajnik: stud. iur. Anton Zevnik; blagajnik: stud. phil. Kuno Hočvar; knjižničar: stud. iur. Mirko pl. Ziernfeld; arhivar: stud. iur. Jos. Tribuč; gospodar: stud. iur. Anton Šapla; namestnika: stud. iur. Damir Feigel; stud. iur. Ant. Manzoni.

Ogri in nemški jezik. — Mestni svet v Budimpešti je sklenil s prihodnjim šolskim letom izključiti iz vseh ljudskih šol v mestu nemški jezik. Tako delajo Ogri! V zvezde kujejo zvezo z Nemčijo in nemškega cesarja, ali nemški jezik navzlic vsemu temu izključujejo iz šol v strahu, da bi škodoval njihovi narodnosti.

Slovaki v zaporu. — Slovaške gospe so bile naprosile ogerskega justičnega ministra, naj postopa milo z onimi Slovaki, ki so zaprti radi tiskovnih pravd. Minister je obljuboval gospe, da hoče storiti v tem pogledu, kar bo mogoče. Ali kaj je storil? Takoj po oni prošnji je odredil strogo, da se ima nasproti Slovakom, ki so zaprti v ban-bistrskih ječah, postopati najstrožje! Tako je izpolnil minister justice svojo obljubo! Lepa ogerska justica!

35 let po nedolžnem zaprt. — Leta 1865. je bil ubit v Kalabriji vrtnar Anton Damico. Radi tega umora so obsodili na do smrtno ječo nekega Franca Crea. Čez 35 let pa se je oglašil neki sorodnik tega Crea ter izjavil, da je on ubijalec in ne Franc Crea. Slednjega so izpustili takoj iz zapore, proti pravemu ubijalcu pa sodnija ne more kazensko postopati, ker je stvar zastarela.

Na Šleskem v tešinskem okraju je slovanški zivel v večini. V tem okraju je namreč 177.000 Poljakov, 73.000 Čehov in 41.9000 Nemcev, ki so pa le v mestih. V kmetskih občinah tešinskega okraja so Čehi v večini, ali kljub temu je zastopal te občine dosedaj v državnem zboru Poljak prof. Ign. Swieży. Letos pa menda ne bo več tako, kajti Poljaki zelo neprijateljsko posto-

pajo napram Čehom. V Tešinu so imeli te dni Poljaki zaupni shod, kjer so sklenili, da kandidujejo i v kmetskih občinah in v splosni kuriji Poljaka, kar znači: Čehom nič! Splošno kurijo je zastopal od 1897. dalje socialni demokrat Čeh, Peter Cingr. Sedaj pa mu Poljaki hočejo postaviti protikandidata v osebi kmeta Jana Cztwiertnega. Nekaj dni po zaupnem shodu Poljakov se je vršil zaupni shod Čehov v Frydku, kjer se je proti temu, da bi oba mandata imeli Poljaki, ostro protestovalo. Gledé splošne kurije so Čehi izrekli, da naj ta mandat ostane v rokah delavcev kakor dosedaj, ker v ti kuriji imajo večino delavci premogokopov. — Stvar se ni končana. Poljsko nenasitnost najbrže zadene ta usoda, da ne dobé nič, ker so zahtevali vse.

Nov slovaški časopis. — V Budimpešti je začel izhajati nov slovaški list „Slavenski Dennik“. Lastnik in izdajatelj njegov je gosp. Viktor Lelak, urednik pa znani slovaški žurnalist Milan Hodža, ki je svoj čas urejeval Salvove „Slovenske Listy“ v Ružomberku. — Kakšen bo ta list, reči se prav nič ne moremo, kajti na Ogorskem je namreč vse mogoče. Madžari so zviti. Kolikokrat so že začeli izdajati slovaške časopise v svoje svrhe! Mogoče je tudi tu kaj podobnega. Uvidimo čez kaj časa!

Srbija. — Urednika „Malih Novin“, ki sta bila obsojena v ječo na sedem in pet let, kakor smo poročali, je kralj Aleksander pomilostil. Tako brzjavljajo iz Beograda.

Kolera na Japonskem se čudovito siri, kakor poroča „Novoje Vremja“ iz Vladivostoka. Nevarnost velika za Kitajsko!

Naslednikom Billova kot državnim tajnikom v Nemčiji bo najbrže imenovan sedanji državni podtajnik pl. Richthofer. Drž. podtajnikom pa bo imenovan legacijski svetnik Čirsky.

Železniški delavel v Gradcu so sklenili pri shodu dne 22. t. m. predložiti generalnemu vodstvu južne železnice iste zahteve, kakor so jih stavili njihovi tržaški sodrugi, in grozijo s stavko, ako se tem upravičenim zahtevam ne ugodijo.

Deželni šolski nadzornik na Kranjskem po upokojuju Šumana postane baje Peter Končnik, doslej gimnazijski ravnatelj v Celju. Sicer je Končnik po rodu Slovenec, ali strasten nemškutar, ki je v Celju stal vedno na strani Nemcev proti Slovincem. Tak mož pač ne sodi za deželnega šolskega nadzornika na Kranjsko. Take so „dobrote“ Körberjeve vlade.

Krügler, bivši predsednik Transvala, obišče v Evropi Pariz, Berlin, Dunaj, Petrograd in Rim v to svrhu, da bi se potrudile vevlasti vsaj toliko, da bi dala Anglija Burmo nekako avtonomijo pod angleškim nadzorstvom.

Velika povodenj v Argentini. — Iz Buenos Agres-a javljajo, da je 5000 kvadratnih milj zemlje pod vodo. Škoda na poljih ni tako velika, kakor se je mislilo; pač pa se bode moralo potrositi ogromne svote za popravo glavne železniške proge.

Poročilo lorda Curzona o lakoti v Indiji. — To poročilo je zelo zanimivo: Ne more se nas (Angleži) dolžiti, da nismo iskali potij in izdali najraznovrstnejših naredeb, ki bi imele preprečiti velikansko nezgodo. Vsled lakote je trpela četrtina vsega indijskega prebivalstva, in je zahtevala ista okoli 500.000 žrtv. Izguba na poginjenih konjih se ceni na 1250 milijonov frankov; škoda na drugi živini pa se ni še določila natanko, vendar je tudi ogromna; podpore so dosegle svoto 175 milijonov frankov. Kriva temu, da se je lakota s tako hitrostjo širila, je bila med drugim popolna apatija domačinov.

Proti naselitvi Slovanov v Nemčiji. — Državni poslanci turingških dežel so sklenili pcdati nemškemu drž. zboru načrt zakona proti izseljevanju avstrijskih in ruskih delavcev v Nemčijo. Načrt zakona utemeljuje z razlogom, da se vedno bolj in bolj množé češki in poljski delavci v dotičnih dezelah.

Vojna na Kitajskem. — Wolffov urad javlja, da se je sklenil v Londonu med nemškim poslanikom v Londonu Hatsfeldom in lordom Salisburyjem sledeči dogovor: 1.) Skupnemu trajnemu mednarodnemu interesu odgovarja, da so pristanišča v Kitaju, ležeča ob rekah in obalah, odprta trgovini in vsakemu drugemu trgovskemu delovanju vseh narodov brez razlike; obe vladi sti pripravljene ravnati v tem zmislu v vseh kitajskih krajih, kjer vrsiti svoj vpliv. 2.) Angleška in nemška vlada nočeti sedanjih zapletljivajev v Kitaju izkoriščati v pridobitev kakega kitajskega ozemlja in hočeti svojo politiko urediti tako, da se ohrani dosedanje teritorialno stanje kitajske države. 3.) Ako bi katere druga vlast kitajske komplicacije izkoriščale v to, da bi v katerikoli obliki došla, do takih teritorialnih pridobitev, potem si pridružujeta oba kontrahenta, da se za korake v varovanje svojih lastnih interesov v Kitaju popred in med seboj sporazumeta. 4.) Obe vladi priobčiti ta odgovor drugim vlastim, posebno Franciji, Italiji, Japonski, Avstro-Ogerski, Rusiji in Zjedinenim državam, ter povabiti iste, naj pristopijo načelom, označenim v tem dogovoru. — Ako bi Anglije in Nemčije ne poznali, morali bi misliti, da jih je sama skromnost; kako da sti sedaj tako

navdušeni za integriteto Kitajske? Odgovor je kratek: Anglija nima prostih rok radi dogodkov v južni Afriki, ki so jej v vse poprej, kakor v čast; Nemčija pa je delala račun brez Rusije. — Nemski poslanik Mumm je došel v Peking. — Ruska in japonska po-veljnika sta sklenila med seboj pogodbo, po kateri bo Rusija nadzorovala gibanje na železniški progi med Yangtsunom in Scian-Hai-Yuan-om. Zaveznika imata pravico, upo-razbljati to železniško progo v vojaške svrhe. — 10 milj od Kantona so pirati ustavili in oplenili ladjo, ki je imela na krovu 100 po-potnikov. S plenom so razbojniki srečno ubežali. — Sobotno diplomatsko posveto-vanje ni imelo oficijelnega lica, ker niso do-bili poslaniki od svojih vladarjev nikakih na-vedil. — Dne 28. septembra se je odpeljalo iz Kitajske v domovino 22.000 ruskih reser-vistov. 6000 jih je dospelo v Sretensk.

Narodno gospodarstvo.

Trgator na Krasu. — Govoré, da niso Kraševci pridelali že okoli 20 let toliko in tako dobrega terana kakor letos.

Italijansko vino na Reki. — Trgo-vina z italijanskim vinom na Reki pada. V septembru t. l. je bilo uvoženega na Reko italijanskega vina samo 29.668 mc, lani v istem času pa je znašal uvoz 51.719 mc.

Česke trgovske šole so bile v pre-tteklem letu jako dobro obiskovane. Českoslov. trgovska akademija v Pragi je imela 573 učencev, trgovska akademija v Hrudimu 285, višja trgov. šola v Kraljevem Gradcu 176, višja trg. šola v Plznu 152, dvorazredna trg. šola v Hoficah 74, dvorazredna trgov. šola in gremija v Kolínu 96, dvorazredna mestna trgov. šola v Melnicu 45. Novoustanovljena jednoletna praška vzorna trgov. šola je imela v prvem letu 61 učencev. Tu niso navedene zasebne šole. Ni čuda, da češka trgovina tako vzcveta, ako pridobiva leto za letom toliko novih izšolanih trgovcev.

Fran Wilhelmov
odvajajoči čaj
od
Frana Wilhelma
lekarnarja v Neunkirchen
(Spodnje Avstrijsko)
dobi se v vseh lekarnah. Zavoje stane
2 kroni av. velj.

Oddá se takoj!

soba s hrano v ulici Corno št. 1, I. nadstr.

Zahvala.

„Rokodelsko podporno društvo“ v Lokavcu se prisrčno zahvaljuje pre-blagorodni gospej Heleni Pečenko in celi družini Rollet za darovani znesek 50 kron o priliki smrti nepo-zabnega gospoda Frana Pečenko; tem potom izraža tudi svoje globoko sožalje gospej in celi družini.

V Lokavcu, 22. oktobra 1900.

Av gust Kovač, Ant. Novince,
predsednik. denarničar.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

„Slovanske Knjižnice“

izšel je 94. snopič. S tem zvezkom smo začeli priobčevati sloveči roman „Vsta-jenje“ ruskega pisatelja Leva Tolstega. Ta zvezek pošljemo bivšim naročnikom „Slovanske Knjižnice“ na ogled. — Celoletna naročnina bode znašala kakor doslej kron 3-60.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovatišče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venel. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35 8

VELIKA ZALOGA

ŠIVALNIH STROJEV IN DVOKOLES

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Munizplo št. 1

mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.

Brez konkurence!

V zalogi imamo nad 100 šivalnih strojev vsake vrste na razpolago, kakor za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, tudi za umetno vezenje (Stickeri). Nahajajo se tudi v zalogi dvokolesa prvih tovarn kot avstrijskih in inozemskih.

Cene so od glid. 90 naprej.
Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!
Se topla priporočamo z odličnim spoštovanjem udani
SAUNIG & DEKLEVA.

KAVA

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI

Ivarina je najboljša cikorijska.

ZALOGA

PRI

IV. JEBAČINU

V LJUBLJANI.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si usiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobavi kavi, to je cikorijska ali: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: IVANO JEBAČINU v Ljubljani.

Vojaških invalidov velika
zlata in srebrna loterija.

Glavni dobitok 60.000 kron

v gotovini z 20% odbikom.

Invalidne erečke po 1 krono

priporočajo: G. Gentili, V. A. Jona, Michelstädter & Comp., A. Pincherle.

Išče se prostore za delavnico.

pripravne za ključavničarsko obrt bodisi v mestu ali na deželi. — Ponudbe naj se pošiljajo na naše upravništvo.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Prodajalnice jstvin.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnice jstvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je Trgovska obrtna zadruga.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

skl.p.t.

zavarovanja na smrt in na doživetje, doto otrokom, pokojnine in različna zavarovanja.

25-letni mož zagotovi proti četrtletni zavarovalnini K 8-42 za stalnim svoim K 1000—, plačilno takoj po njegovi smrti ali pri dožitju 60. leta. Po petletnem plačevanju zmanjšuje se zavarovalnina za dividendo.

Najugodnejši pogoji. — Ves dobiček pripada članom.

V poslednjih letih je bilo izplačano 10 odstotkov zavarovalnine.

Izplačana dividenda	K 716.541-28
Reserve in fondi	K 20.579.494-88
Dosedanja izplačila	K 62.922.942-86

Pojasnili in tarife radovoljno pošilja

generalno ravnateljstvo banke „SLAVIJE“ v Pragi

na Havličkovem trgu,

kakor tudi nje generalni zastop v Ljubljani.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček

priporoča ravnokar izšle knjige:

„Marco Visconti“, ital. spisal Tommaso Grossi; cena s poštnino vred K 2-60.

„Odiseja“ II. izdaja: po Homeru prosto prevzel prof. A. Kragelj; cena s poštnino K 1-40.

„Venec slov. povestij“, III. knjiga, prevodi iz raznih slovan. jezikov; cena s poštnino vred K 1-40.

Na zahtevo pošiljamo cenik naših izdaj zastoj.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloge v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščavine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolice

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Špilarska ulica št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst ren, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, noycev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

Zavarovanje proti kurzni izgubi.

Promese k vsem izrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na giro-konto s 4 1/2 %nim obrestovanjem od dne vloge do dne vzlaga.

Eskompt menjic najkulantneje.

Borzna naročila.